

‘Seer gheestich, soet en net staen alle sijne dinghen’

Abraham van Diepenbeeck (1596-1675): barokschilder

Abraham werd op 9 mei 1596 in de Sint-Jacobskerk in 's-Hertogenbosch gedoopt. Vader Jan Roelofsz. van Diepenbeeck was glasschilder (glazenier) in de stad en maakte ook etsen. Zoals toen gebruikelijk was leerde Abraham hetzelfde vak als zijn vader, maar hij bleef niet in de stad. In 1621 liep het Twaalfjarig Bestand af en werd de Tachtigjarige Oorlog weer hervat. Den Bosch kwam weer in de frontlinie te liggen en ging een onzekere en bange tijd tegemoet. Net zoals veel kunstenaars voor en na hem (waaronder Theodoor van Thulden, die we al eerder in dit tijdschrift zijn tegengekomen) verhuisde Van Diepenbeeck naar Antwerpen. De Scheldestad was ondanks alles nog steeds een centrum van handel, bedrijvigheid en kunst. In 1622/23 schreef Abraham van Diepenbeeck zich daar bij het Sint-Lucasgilde in als glasschilder. Hij kreeg al snel opdrachten en maakt ook nog veel reizen, naar Frankrijk en misschien ook naar Italië.

Zijn reis naar Frankrijk maakte hij via 's-Hertogenbosch en Eindhoven. Dit lijkt nogal een omweg, maar zijn familie woonde in Den Bosch, dus hij kan gewoon op bezoek zijn gegaan. Ook zijn trip naar Eindhoven is uiteindelijk niet raadselachtig. Hij ging er waarschijnlijk naar toe om bisschop Ophovius te ontmoeten, die in het nabij gelegen Geldrop woonde. Een puur zakelijke trip, want Ophovius was prior geweest van het Predikherenklooster in Antwerpen en had nog steeds een vinger in de pap als het ging om het vergeven van opdrachten aan kunstenaars om de kloosterkerk te verfraaien. Niet zonder resultaat, want hij kreeg inderdaad een opdracht om ramen voor het koor van die kerk, de Sint-Pauluskerk, te ontwerpen.

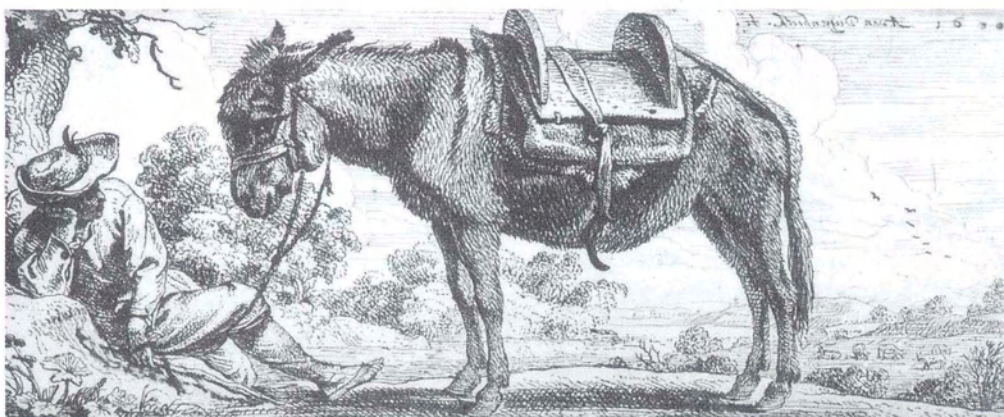
Abraham huurde in 1634 in Antwerpen een huis en liet zich twee jaar later inschrijven als poorter. In 1624 had hij overigens al vrijstelling van bepaalde belastingen en burgerdiensten gevraagd en gekregen. Deze voorrechten werden in 1636 bevestigd. Die vrijstelling is echt een teken dat de schilder succesvol en beroemd was, want op die manier probeerde het stadsbestuur de schilder te paaien om in Antwerpen te blijven.

In 1638 trouwde hij met de rijke notarisdochter Catharina Heuvick. Het paar kreeg 8 kinderen voor Catharina in 1648 stierf. Van Diepenbeeck hertrouwde in 1652 met de eveneens rijke Anna van der Doort die 4 kinderen van hem baarde. Hij maakte ondertussen steeds meer naam als kunstenaar, mede omdat hij sinds 1627 voor Rubens werkte. Een verder teken van zijn hoge status was dat hij in het jaar 1652, bij zijn tweede huwelijk, in de archieven te boek staat als schepen in het plaatsje Schelle (11 km ten zuiden van Antwerpen). Hier werd dat tweede huwelijk dan ook voltrokken.

In de jaren 1630 zien we ook dat Van Diepenbeeck omschakelt van het ambacht van glasschilder naar dat van kunstschilder. Hoewel hij nog in 1644 glasramen maakt voor het koor van de Antwerpse Sint-Jacobskerk, werkt hij al vanaf de vroege jaren 1630 aan grootschalige schilderijencycli voor kerken en particuliere opdrachtgevers, waaronder de Oranjes. Voor hen schilderde hij de geschiedenis van *Psyche* ter versiering van Honselaarsdijk, een buitenhuis van de Oranjes. Dit huis is in 1815 afgebroken en ook de schilderijen zijn verloren gegaan. De faam van Abraham van Diepenbeeck steeg na de dood van Rubens en Anthony van Dyck.

Van Diepenbeeck stierf in december 1675 in Antwerpen en werd begraven in de Sint-Jacobskerk.

Voor wie nieuwsgierig is naar het werk van de meester, het Noordbrabants Museum bezit een paar werken van Abraham van Diepenbeeck, waaronder het schilderij *Allegorie met de heilige Julia van Corsica*.

‘Rustende Ezeldrijver’, ets en gravure van Abraham van Diepenbeeck uit 1630. (Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum, Amsterdam)